

trikrat na leto v semenj. — Tako so se torej Korejci zaprli in so bili zaprti 300 let. Pred tridesetimi leti pa so jeli trkati na korejske duri razni evropski preiskovalci ter niso odnehali preje, da so Korejci morali dvigniti svoj zastor — in tedaj se je pokazala v deželi marsikaka posebnost.

V zaprti korejski deželi je vladala needinost med rodovi. Ljudstvo je razdeljeno v plemiče, svobodne in sužnje. Korejski malikovalski duhovniki so pri svojih na jako slabem glasu, če niso kaki „preroki“ ali „vedeževalci“. Izjemo delajo v tem oziru samo „vojaški duhovni“, ki stanujejo po hribih okrog glavnega korejskega mesta Söula. Mimogrede bodi omenjeno, da je to mesto jako zanemarjeno, ter ni nikakor podobno kakemu evropskemu mestu. Ljudje

da ga mora imeti privezanega na glavi. Odlični Korejci pa nosijo klobuke s širokimi, ravnimi kraji. Kadar gre Korejec na kako slavnost, tedaj nikdar ne obleče samo ene obleke, marveč obleče hlače na hlače, jopič na jopič in čez še suknjo na suknjo. — Korejska hiša je majhna, ilovnata in s slamo krita. V hiši sami ni peči; v kleti imajo kuhinjo in pod hišo je napeljan rov, po katerem odhaja dim; tako si Korejec greje svojo hišo. Okna ima zalepljena z oljnatim papirjem. Sploh se rabi papir na Koreji za najrazličnejše potrebe. Porablja ga domalega za vse: za obleko, črevlje, še celo posodo delajo iz njega; po tleh ga polagajo kakor pri nas linolej.

Sodišče na Koreji je jako strogo; natezalnica je še v rabi; zakon pa večinoma kaznuje s smrtno kaznijo. Rodbina je na Koreji kaj obsežna — najbolj oddaljeni sorodniki pripadajo isti rodbini. Za vsakega sorodnika in ob vsaki uri so odprta gostoljubna vrata v korejski hiši. Najlepša čednost Korejcev je ljubezen starišev. Ubogljivi otroci so za zmeraj odprošeni davka. Žena je brezpravna; Korejec tako malo spoštuje ženo, da deklicam ne daje nikakih imen; brez imena je potem tudi žena . . . Korejci neki ljubijo glasbo, ali sosebnost so strastni igravci. Igrajo pa domino in šah. Tudi odrasli Korejci spuščajo pri igračah v zrak papirnat zmaje . . . J. D.

Korejci.

stanujejo v ilovnatih in s slamo kritih hišah. Tudi uradniki na Korejskem ne uživajo nikake časti in so jako slabo plačani, zato pa izkoriščajo revno in bedno ljudstvo, ki kaj malo pridelava na večinoma kamniti zemlji.

Deželo vlada zdaj cesar — do lanskega leta se je imenoval kralj. Ljudstvu je strogo prepovedano imenovati cesarjevo ime; šele po njegovi smrti ga sme zvati imenoma. Kralj je strogo vladal svoje ljudstvo. Vsak večer so goreli po gorah kresovi, ki so naznanjali v glavno mesto, se li deželi bliža sovražnik in če je v deželi sami mir ali ne.

Korejec je pravi original v svoji noši. Nosil je debele nogavice, široke hlače, jopič in po vrhu srajci podobno suknjo. Klobuk mu je visok in toliko ozek,

da ga mora imeti privezanega na glavi. Odlični Korejci pa nosijo klobuke s širokimi, ravnimi kraji. Kadar gre Korejec na kako slavnost, tedaj nikdar ne obleče samo ene obleke, marveč obleče hlače na hlače, jopič na jopič in čez še suknjo na suknjo. — Korejska hiša je majhna, ilovnata in s slamo krita. V hiši sami ni peči; v kleti imajo kuhinjo in pod hišo je napeljan rov, po katerem odhaja dim; tako si Korejec greje svojo hišo. Okna ima zalepljena z oljnatim papirjem. Sploh se rabi papir na Koreji za najrazličnejše potrebe. Porablja ga domalega za vse: za obleko, črevlje, še celo posodo delajo iz njega; po tleh ga polagajo kakor pri nas linolej.

Sodišče na Koreji je jako strogo; natezalnica je še v rabi; zakon pa večinoma kaznuje s smrtno kaznijo. Rodbina je na Koreji kaj obsežna — najbolj oddaljeni sorodniki pripadajo isti rodbini. Za vsakega sorodnika in ob vsaki uri so odprta gostoljubna vrata v korejski hiši. Najlepša čednost Korejcev je ljubezen starišev. Ubogljivi otroci so za zmeraj odprošeni davka. Žena je brezpravna; Korejec tako malo spoštuje ženo, da deklicam ne daje nikakih imen; brez imena je potem tudi žena . . . Korejci neki ljubijo glasbo, ali sosebnost so strastni igravci. Igrajo pa domino in šah. Tudi odrasli Korejci spuščajo pri igračah v zrak papirnat zmaje . . . J. D.

Kant in protestantovstvo.

Radi očitajo katoliški cerkvi, da omejuje svobodno znanstveno raziskovanje. Čudno, da tega ne očitajo protestantizmu, ki se je že večkrat pokazal v tem oziru nestrpnega in nedoslednega. Ko je izdal kraljevski filozof svojo knjigo „Religion innerhalb der reinen Vernunft“, je izšel l. 1794. kabinetni ukaz, ki je karal Kanta in mu očital, da ponižuje krščanstvo. Kantu se prepoveduje, da ne sme o tej tvarini več predavati. Ta kabinetni ukaz je provzročil minister Wöllner, bivši protestantovski pridigar. Kant se je zagovarjal v posebnem spisu, v katerem obljubuje, da se bo v svojih predavanjih izogibal vsakaterih izjav o verskih stvareh. Ko je umrl Friderik Viljem II., kateremu je bil Kant to obljubil, je pa mislil, da ga več ne veže obljuba, in je zopet predaval o verskih stvareh po svojih

nazorih. In danes je Kant oficialni modroslovec protestantizma!

Zgodovina Združenih držav severnoameriških. Zbor angleških zgodovinarjev izdaje veliko delo „Cambridge Modern History“. Kot sedmi del te zbirke je izšla zdaj „History of the United States“. Posamezne oddelke so napisali razni strokovnjaki.

Pesnik zionizma: Morris Rosenfeld. Hebrejski jezik ni izumrl, ampak še živi med judovskim ljudstvom. Seveda ni čist, ampak pomešan z različnimi tujimi elementi, ki ga razločujejo od svetopi-semske hebrejščine. Razlikujejo litavsko, poljsko, rumunsko in angleško narečje. V litavskem narečju peva največji sedanji judovski pesnik Morris Rosenfeld. — Rojen je bil leta 1862. v ruski Poljski. Oče

Korejski cesar Yihōng.

mu je bil ribič. V judovsko šolo je hodil v Varšavi. Z osemnajstimi leti je prišel na Holandsko, kjer je bil pol leta brusarč diamanrov. Odtod je šel v London. Tu je tri leta delal v krojaških delavnicah. Po dnevu je šival, ponoči pa pisal. V nezdravih krojaških delavnicah si je pokvaril zdravje in šel v Ameriko. Tukaj je kmalu postal sotrudnik glavnih judovskih listov. L. 1898. je izdal svoje „Pesmi iz ghetta“, ki so kmalu zaslovele med vsemi Judi. Preveli so jih Judje v razne druge jezike, Maksim Gorkij na rusko, Vrchlický pa na češko. Rosenfeld opeva žalostno osodo judovskega ljudstva in proslavlja moderno gibanje tega naroda, ki je znano pod imenom zionizem. Iz „ghetta“ hoče privedi Jude do časti, slave in moči v neodvisni, mogočni državi.

Najmlajša pisateljica je gotovo Marija Peary, hči znanega preiskovavca severnih krajev. Stara komaj devet let, je napisala knjigo, v kateri popisuje običaje in igre eskimoskih otrok. Rojena je bila na severu, in tamošnji prebivalci so jej dali ime Ah-Ri-Gui-Tu. Če kdo naših čitateljev še ne razume eskimoskega jezika, mu povemo, da pomeni to: „Otrok snega“.

Ženska v javnosti. Angleška vlada je izdala statistiko, iz katere se vidi, da je bilo na Ang-leškem začetkom leta 1902. 170.000 učiteljic, 2200 pisateljic, 3700 slikaric, 56.000 gospic v prodajalnah, 400 potnih agentinj, 8 sprevoenic v omnibusih, 212

Korejska dvorna plesalka.

zdravnic, 3 živinozdravnice in 140 zobozdravnic. Poleg teh je bilo 280 delavk pri pogrebnih društvih in 55 dimnikaric.

Žarki N. V francoski znanstveni akademiji je predaval Charpentier o izžarevanju živih organizmov. Mislili so, da pri izžarevanju takozvanih N-žarkov vpliva gorkota. A pokazalo se je, da te žarke izžarevajo tudi živali z mrzlo krvjo, da so torej neodvisni od gorkote. Stisnjenje mišic pomnožuje izžarevanje. Ako se stisne živec, se tudi pomnoži njegovo izžarevanje; posebno se to opazuje pri živčnih centrih. Podobno izžarevanje so dokazali tudi že pri rastlinstvu. Najbolj žarevajo rastlinice, kadar klijejo.

